
INITIATIEFADVIES

Kinderopvang in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Advies door de RGVM uitgebracht op

24/12/2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Advies.....	3
1. Stand van zaken van de kinderopvang in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	3
1.1 Definitie.....	3
1.2 Soorten voorzieningen voor de opvang van jonge kinderen en financieringsstructuur.....	4
1.3 Evolutie van het aantal plaatsen en wanverhouding tussen vraag en aanbod.....	5
1.4 Prijs van de plaatsen in een opvangvoorziening.....	6
1.5 Een sector die kampt met wervingsmoeilijkheden: opleiding, werk- en loonvoorwaarden	7
1.6 Vooral impact op vrouwen en achtergestelde gemeenschappen	7
1.7 Obstakels voor het verhogen van het aantal plaatsen in Brussel	8
1.8 Omkaderingsnormen, kwaliteit van de opvang en impact op de kinderen	9
1.9 Complexiteit van de procedures voor ouders en personeel.....	9
1.10 Veilige opvang van jonge kinderen, begeleiding van ouders en bestrijding van kindermishandeling.....	10
2. Transversale aanbevelingen	11
2.1 Inspraak van de sectorale sociale partners.....	11
2.2 Monitoring en programmatie van het aanbod van voorzieningen voor de opvang van jonge kinderen	11
2.3 Meer samenwerking tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus en hun administraties	12
2.4 Evaluatie van vroegere plannen voor het creëren van nieuwe plaatsen.....	12
3. Bijzondere aanbevelingen.....	13
3.1 Aantal plaatsen en toegankelijkheid.....	13
3.1.01 Het aantal plaatsen verhogen.....	13
3.1.02 Focussen op wijken met een lage dekkingsgraad	14
3.1.03 Inspelen op de vraag: geboorte- en ouderschapsverlof, peutertuin en opvangklassen.....	14
3.1.04 De financiële toegankelijkheid verhogen.....	15
3.1.05 Het inschrijvingsproces vergemakkelijken en de kwaliteit van de opvang verbeteren	16
3.1.06 De inclusie van kinderen met specifieke behoeften versterken.....	16
3.2 Tewerkstelling en opleiding	17
3.2.01 De aantrekkelijkheid en werk- en loonomstandigheden van de sector verbeteren	17
3.2.02 Administratieve procedures vereenvoudigen en teams ondersteunen	18
3.2.03 Kinderopvang opnemen in een gewestelijke raamovereenkomst voor werkgelegenheid, opleiding en onderwijs.....	18
3.2.04 De initiële opleidingen bijwerken en uitbreiden	19
3.2.05 Mogelijk maken om buitenlandse diploma's te erkennen	19

Inleiding

De kinderopvang kampt al enkele jaren met een aantal uitdagingen: gebrek aan plaatsen in opvangvoorzieningen, vooral in de achtergestelde gemeenten, onvoldoende financiële toegankelijkheid, personeelstekort¹ door het weinig aantrekkelijke imago van de sector, ...

Deze uitdagingen zijn vooral acuut in Brussel, vanwege de complexe verdeling van bevoegdheden tussen de verschillende bestuursniveaus.

Het is essentieel om die uitdagingen aan te pakken als we de Brusselse bevolking, en in het bijzonder de Brusselse vrouwen, willen helpen om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt en zo bij te dragen tot hun emancipatie en economische onafhankelijkheid, maar ook om de doelstelling van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid te ondersteunen, namelijk tegen 2030 in België een werkzaamheidsgraad halen van 80%.² In het tweede kwartaal van 2024 bedroeg de werkgelegenheidsgraad voor 20-64-jarigen 72,2% in België, maar slechts 63,7% in het Brusselse Gewest, met een groot verschil tussen de werkgelegenheidsgraad voor mannen (69,4%) en die voor vrouwen (58,2%).³

Tot slot is kwaliteitsvolle kinderopvang van vitaal belang voor het welzijn en de ontwikkeling van de Brusselse kinderen.

Om deze doelstellingen te bereiken, is het van het grootste belang om over solide kinderopvangdiensten te beschikken die voor iedereen toegankelijk zijn. Daarom heeft de **RGVM** beslist hierover een initiatiefadvies uit te brengen.

Dit advies is het resultaat van verschillende hoorzittingen die de **Raad** in 2024 heeft gehouden: het kabinet van de minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, Rudi Vervoort, Perspective.brussels, de Ligue des Familles en de Gezinsbond. Het omvat eisen voor:

- de federale staat;
- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG);
- de Federatie Wallonië-Brussel (FWB);
- de Vlaamse Gemeenschap (VG);
- de Franse Gemeenschapscommissie (FGC);
- de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Advies

1. Stand van zaken van de kinderopvang in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1.1 Definitie

De kinderopvang valt onder de bevoegdheid van de gemeenschappen en wordt daardoor verschillend geregeld in de Vlaamse Gemeenschap en de Federatie Wallonië-Brussel.

¹ Volgens de Actiris-lijst van kritieke functies, waaronder knelpuntberoepen, is er een duidelijk tekort aan kindbegeleiders in het Brusselse Gewest ([bron hier](#)).

² [Het cijfer van de maand: de ambitieuze doelstellingen van de Europese pijler van sociale rechten | FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg](#)

³ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/werkgelegenheid-en-werkloosheid>

Artikel 2 van het Decreet van 21.02.2019 betreffende de versteviging van de kwaliteit en de toegankelijkheid van de kinderopvang in de Franse Gemeenschap definieert 'opvang van jonge kinderen' als 'de professionele zorg voor kinderen, vanaf het einde van het zwangerschapsverlof tot de scholarisatie, buiten hun thuisomgeving en de aanwezigheid van de ouders, om adequaat te voorzien in de dagelijkse behoeften en opvoeding van elk kind, om samen met zijn ouders een bijdrage te leveren aan de algehele ontwikkeling ervan, terwijl het hen in staat stelt hun ouderlijke verantwoordelijkheden, professionele en sociale verplichtingen te verzoenen'⁴.

1.2 Soorten voorzieningen voor de opvang van jonge kinderen en financieringsstructuur

Aan **Franstalige kant** zijn er voornamelijk twee soorten opvangvoorzieningen:

- kinderdagverblijven: 'centra voor kinderopvang georganiseerd om te zorgen voor, in een onthaalruimte, minimum 14 kinderen aanwezig tegelijk onder toezicht van een team'⁵, ze kunnen openbaar (doorgaans beheerd door een gemeente of een OCMW) of privé zijn;
- (mede-)onthaalouders (meestal in hun woning) van kinderen: 'opvangcentra georganiseerd om te zorgen voor, op een plaats van onthaal, maximaal 5 of 10 kinderen aanwezig gelijktijdig onder toezicht van respectief één persoon of twee personen die een onafhankelijk statuut hebben'⁶.

Een opvangvoorziening moet altijd toestemming krijgen van het Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE). Ze kan ook worden erkend en zelfs worden gesubsidieerd door het ONE. Als de voorziening erkend is, krijgt ze een gedeeltelijke financiering van het ONE (voornamelijk via kindbegeleidersposten). Als ze 'gesubsidieerd' wordt, krijgt ze extra financiering van het ONE.

De bijdrage van het ONE is nooit voldoende om alle werkingskosten te dekken en de bijdrage van het Brussels Gewest vult het tekort aan. Elk jaar investeert het Gewest ongeveer 6 miljoen euro in infrastructuur en 17,7 miljoen euro in de financiering van 600 gesco-jobs. Desondanks wordt een aanzienlijk deel van het werkingsbudget, variërend van 30% tot 50%, niet gedekt. Dit tekort wordt doorgaans ten laste genomen door de gemeenten en hun vzw's.⁷

Aan **Nederlandstalige kant** maakt het decreet van 20.04.2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters⁸ een onderscheid tussen:

- de groepsopvang (uitgebreidere opvang met meerdere kindbegeleiders);
- het onthaalgezin (kleinschalige opvang, meestal door een onthaalouder).

Iemand die kinderopvang organiseert in een opvangplaats in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad kan vrijwillig een erkenning aanvragen bij Opgroeien, het agentschap dat verantwoordelijk is voor het toezicht op en erkenning en ondersteuning van de diensten voor de opvang van jonge kinderen die onder de Vlaamse Gemeenschap vallen.

⁴ [BS 18.03.2019](#).

⁵ [BS 18.03.2019](#).

⁶ *Ibid.*

⁷ Bron: hoorzitting met Laurence Rayane (kabinet Vervoort) tijdens de plenaire vergadering van de RGVM op 19.02.2024.

⁸ <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1021827&geannoteerd=false>

Tot slot heeft het Verenigd College van de GGC in Brussel een ‘derde weg’ gecreëerd voor iedere organisator die in een tweetalige (of drietalige, of zelfs meertalige) opvangvoorziening wil werken. De procedure voor het aanvragen van een erkenning wordt geregeld door het besluit van het Verenigd College van 12 juli 2018 tot uitvoering van de ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 23 maart 2017 houdende de organisatie van kinderopvang.

De ordonnantie betreffende de kinderdagverblijven werd gewijzigd door de ordonnantie van 21 maart 2024 om een echt beleid voor opvangvoorzieningen te creëren en een kader te bieden voor de subsidiëring ervan. Deze aanpassingen zouden ingaan per 1 januari 2025. Het besluit betreffende de kinderdagverblijven moet ook worden gewijzigd om de invoering van de subsidieregeling uit te voeren. Het wijzigingsbesluit, dat op 1 juli 2025 in werking moet treden, wordt momenteel afgerond en zal voor het einde van de legislatuur ter goedkeuring worden voorgelegd aan het Verenigd College. Voorlopig werd er voor het jaar 2025 slechts een budget voor 48 plaatsen, geschat op 457.000 euro, opgenomen in de oorspronkelijke begroting van Iriscare. Zelfs als het tekort aan plaatsen reëel is, rijst de vraag in hoeverre deze derde weg adequaat is, gelet op het gewestelijke begrotingstekort.

1.3 Evolutie van het aantal plaatsen en wanverhouding tussen vraag en aanbod

Een van de grootste uitdagingen voor de sector is de wanverhouding tussen vraag en aanbod van opvangplaatsen. Volgens de monitoring van het BISA⁹ is het aantal opvangplaatsen voor jonge kinderen in het Brussels Gewest de laatste jaren licht gestegen (20.941 plaatsen in 2022 tegenover 17.349 plaatsen in 2013). Tegelijkertijd is het aantal kinderen onder de 3 jaar gedaald (44.819 in 2022 tegenover 53.833 in 2013). De dekkingsgraad is dus gestegen van 32,2% in 2013 naar 46,7% in 2022. Dit is een aanzienlijke verbetering, maar met minder dan één plaats voor elke twee kinderen, nog lang niet voldoende. Dit wordt trouwens bevestigd door cijfers van de barometer van de Ligue des Familles, waaruit bijvoorbeeld blijkt dat 23% van de ouders genoodzaakt is minder te gaan werken of te stoppen met werken door een tekort aan plaatsen in kinderdagverblijven en dat 61% van de moeders zegt dat het moeilijk of onmogelijk is om voltijds te werken, tegenover 37% van de vaders.¹⁰

Daarbij komen ook nog de ‘niet aangevraagde plaatsen’: sommige gezinnen zoeken niet naar een plaats, omdat ze zich bewust zijn van het tekort of geconfronteerd worden met toegankelijkheidsproblemen (financieel, geografisch, enz.).

De wanverhouding tussen vraag en aanbod is met name pregnant als we de situatie niet op het globale niveau van het Gewest bekijken, maar per gemeente of zelfs per wijk. We zien dan grote verschillen, over het algemeen tussen de rijkere gemeenten in het zuidoosten, die goed bedeed zijn met opvangvoorzieningen, en de armere gemeenten in het noordoosten, die minder goed bedeed zijn¹¹.

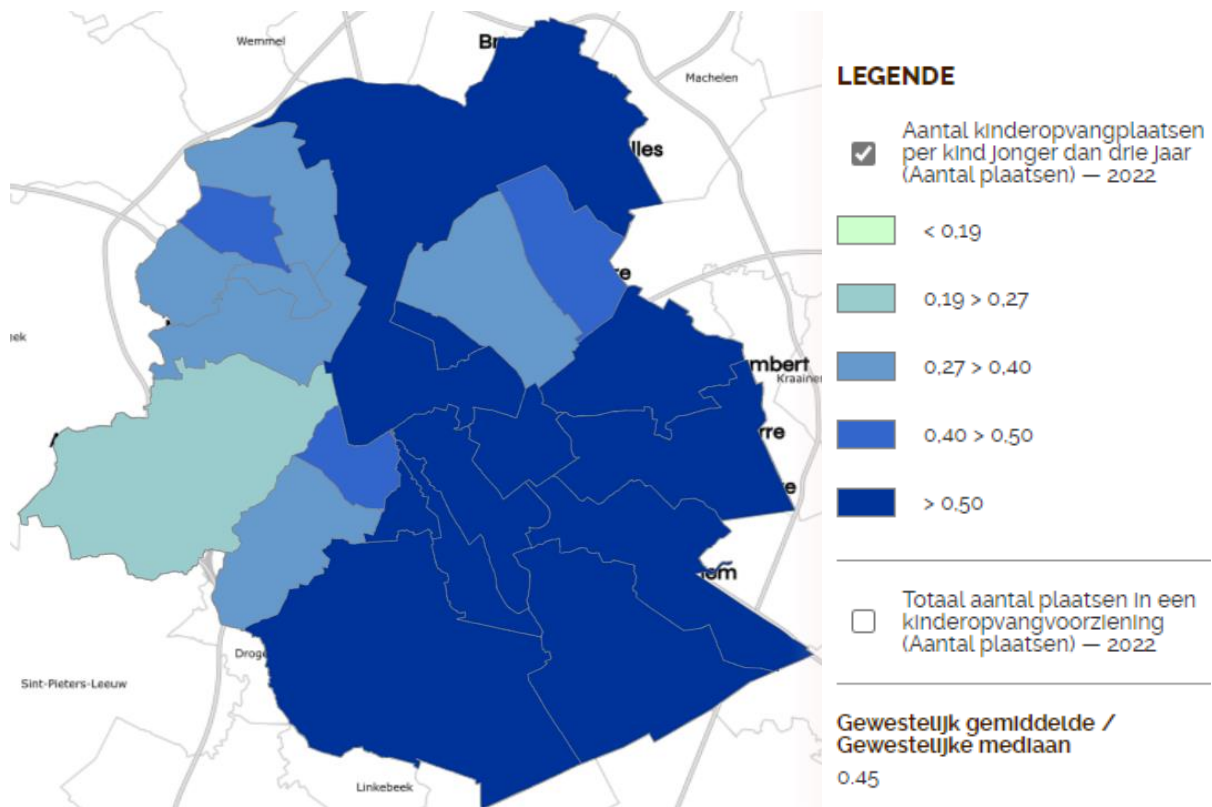
---

⁹ <https://bisa.brussels/themas/jonge-kinderen/kinderopvangvoorzieningen-voor-jonge-kinderen>

¹⁰ <https://liguedesfamilles.be/article/barometre-des-parents-2024>

¹¹ <https://wijkmonitoring.brussels/>

Afbeelding:

Bron: Dienst Scholen; BISA (Wijkmonitoring)

1.4 Prijs van de plaatsen in een opvangvoorziening

Wat betreft de plaatsen in opvangvoorzieningen kent België twee prijssystemen:

- een gereguleerd prijssysteem in gesubsidieerde opvangvoorzieningen;
- een niet-gereguleerd prijssysteem in niet-gesubsidieerde opvangvoorzieningen.

In het eerste geval hangen de prijzen af van het inkomen van de ouders en van de samenstelling van hun gezin. Die prijzen gaan dan van 3 tot 42 euro per dag in opvangvoorzieningen die verbonden zijn aan het ONE aan Franstalige kant en van 6 tot 34 euro per dag in de voorzieningen die verbonden zijn aan Opgroeien aan Nederlandstalige kant.¹²

In het tweede geval kunnen de prijzen onbetaalbaar hoog zijn, waardoor ouders in een moeilijke financiële situatie terechtkomen.

Aan Franstalige kant zijn er onlangs nieuwe steunmaatregelen ingevoerd, waaronder, vanaf 2023, gratis toegang voor rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming en een korting van 30% voor eenoudergezinnen. Voor januari 2025 is ook de invoering van een nieuw, progressiever tariefschema gepland, waardoor de tarieven voor de lage en middelhoge lonen zullen dalen.¹³

Desondanks hebben veel ouders door het tekort aan plaatsen geen toegang tot gesubsidieerde kinderopvang en zijn ze gedwongen om hun kinderen naar niet-gesubsidieerde (particuliere)

¹² Bron: hoorzitting met Dieter Demey (BISA) tijdens de plenaire vergadering van de RGVM op 19.02.2024.

¹³ <https://pro.guidesocial.be/articles/actualites/article/le-gouvernement-valide-definitivement-la-baisse-du-prix-des-creeches>

kinderopvang te sturen, waar de kosten niet gereguleerd zijn en dus heel hoog kunnen zijn, of om zelf voor hun kinderen te zorgen (al is het maar een deel van de tijd).

Ten slotte geldt op federaal niveau onder bepaalde voorwaarden een belastingvermindering van 45% voor opvangkosten, wat een deel van de ouders kan helpen (zij het met een vertraagd effect).¹⁴

1.5 Een sector die kampt met wervingsmoeilijkheden: opleiding, werken en loonvoorwaarden

De sector van de opvang van jonge kinderen kampt met wervingsmoeilijkheden, zowel aan Franstalige als aan Nederlandstalige kant. Dit is zowel te wijten aan moeilijke werkomstandigheden (zware werklust, gebrek aan omkadering, risico op burn-out, enz.) als aan de lage lonen. Het is trouwens een van de laagstbetaalde sectoren van de non-profitsector, bij gelijke kwalificaties.

Als gevolg daarvan haken steeds meer werkneemsters af en wordt het moeilijk om nieuwe mensen aan te trekken om in de sector van de opvang van jonge kinderen te werken. Daardoor wordt het tekort aan opvangplaatsen alsmaar nijpender: veel kinderdagverblijven verminderen hun opvangcapaciteit of sluiten hun deuren, al dan niet tijdelijk.

Aan Franstalige kant leidde de MILAC-hervorming¹⁵ (Milieux d'Accueil de la Petite Enfance – Opvangvoorzieningen voor jonge kinderen) tot een verhoging van de vereiste kwalificaties voor kindbegeleiders, wat de werving ook duurder maakt.

Bovendien is het aantal leerlingen in de opleidingen Kindbegeleiding op middelbare scholen in 3 jaar tijd gedaald: van 3.701 inschrijvingen in 2016-2017 naar 2.963 in het schooljaar 2021-2022. Door die daling zal het personeelstekort de komende jaren alleen maar toenemen. Aan het begin van het academiejaar 2023-2024 werd met een nieuwe driejarige professionele bacheloropleiding 'Opvang en opvoeding van jonge kinderen' gestart. Die opleiding kende een zeker succes, maar volstaat nog altijd niet om het tekort te verhelpen: ongeveer 300 ingeschrevenen in het eerste jaar in 2023-2024 en nu al (in oktober 2024) meer dan 330 voor 2024-2025.¹⁶

Tot slot kampt de sector van de opvang van jonge kinderen met ongelijke arbeids- en loonvoorwaarden, die vooral afhangen van de organisatiekracht van de opvangvoorziening. Dit kan leiden tot concurrentie bij het werven, bijvoorbeeld wanneer een rijkere gemeente extralegale voordelen biedt die een minder rijke gemeente niet biedt.

1.6 Vooral impact op vrouwen en achtergestelde gemeenschappen

Het tekort aan opvangplaatsen heeft een onevenredig grote impact op vrouwen. Ze worden dan vaak gedwongen om hun professionele activiteiten te staken of te verminderen, waardoor ze minder inkomsten hebben, er een rem gezet wordt op hun carrière, ze worden blootgesteld aan een lagere beroepsstatus en het bedrag van hun pensioen vermindert.

---

¹⁴ [Kinderopvang - belastingvermindering | FOD Financiën](#)

¹⁵ <https://www.one.be/professionnel/milieux-daccueil/accueil-en-transition/>

¹⁶ Bron: toespraak van Sylvie Anzalone (woordvoerdster van het ONE) tijdens de Université d'automne van de CFFB op 30.11.2024.

De overgrote meerderheid van de werknemers in de sector van de opvang van jonge kinderen zijn vrouwen.¹⁷ De arbeids- en loonvoorwaarden in deze sector treffen dus vooral vrouwen.

Achtergestelde gemeenten worden ook bijzonder getroffen door een tekort aan kinderopvangplaatsen. De hierboven vermelde dekkingsgraden zijn een gemiddelde en verschillen in werkelijkheid sterk tussen de gemeenten in het Gewest. Zo hebben achtergestelde gemeenten de laagste dekkingsgraden (de twee gemeenten met de laagste dekkingsgraden zijn bijvoorbeeld Anderlecht met 25% en Sint-Jans-Molenbeek met 27%, ver onder het gewestelijk gemiddelde van 46,7%¹⁸). Voor een werkloze vrouw is het moeilijk om werk te zoeken terwijl ze voor haar kinderen moet zorgen.

1.7 Obstakels voor het verhogen van het aantal plaatsen in Brussel

Aan Franstalige kant wil het Plan Cigogne¹⁹ 2.100 bijkomende plaatsen creëren in het Brussels Gewest tegen 2026, op basis van prioritair criteria: geografisch (met als prioriteit wijken met een lage dekkingsgraad), sociaal (zoals het gemiddelde of mediane inkomen, het percentage alleenstaanden en werkende vrouwen), enz. De ontvangen projecten die in aanmerking komen, vertegenwoordigen helaas slechts 664 plaatsen, wat ver onder de doelstellingen ligt²⁰. Er werden dus ook projecten toegelaten die niet voldeden aan de prioriteitscriteria²¹, maar ook die konden het nijpende tekort aan plaatsen niet opvullen.

Er zijn een aantal obstakels die deze toename in Brussel in de weg staan:

- de hogere infrastructuurkosten in Brussel (renovatie van bestaande gebouwen, nieuwe aankopen van gebouwen of nieuwbouw);
- de aanzienlijke stijging van de werkingskosten, met name wat betreft de facturen voor energie en voeding in de afgelopen jaren;
- de administratieve procedures (het duurt erg lang voordat vergunningen worden uitgereikt - soms meerdere jaren - enz.).

Bovendien werd een systeem van pooling tussen meer welvarende en minder welvarende wijken opgezet, onder leiding van het ONE, om te proberen geografische en sociale ongelijkheden te compenseren, maar de impact blijft beperkt.

Naast het feit dat het aantal nieuwe plaatsen geen gelijke tred houdt met de verwachtingen, gaat er een aanzienlijk aantal plaatsen verloren door de sluiting van meerdere opvangvoorzieningen. Zo zullen in de hele Federatie Wallonië-Brussel tussen 2019 en midden 2024 1.700 plaatsen verloren zijn gegaan²².

In haar Déclaration de politique communautaire verklaart de nieuwe regering van de Federatie Wallonië-Brussel dat ze van plan is de bestaande plaatsen te behouden, de reeds geplande bijkomende

¹⁷ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/beroepen-belgie>

¹⁸ <https://wijkmonitoring.brussels/>

¹⁹ <https://www.one.be/professionnel/milieus-daccueil/plan-cigogne-5200/>

²⁰ Het is ook interessant om op te merken dat de in aanmerking komende projecten geconcentreerd zijn in de meest welvarende gemeenten, en het is belangrijk dat we de redenen hiervoor begrijpen.

²¹ Bron: hoorzitting met Laurence Rayane (kabinet Vervoort) tijdens de plenaire vergadering van de RGVM op 19.02.2024.

²² [Déclaration de politique communautaire de la FWB pour la législature 2024-2029](#), p. 44.

plaatsen te creëren en nog verder te gaan dan die ambities, maar zonder dat ze het aantal plaatsen of de precieze financiering specificieert.²³

Aan Vlaamse kant heeft de nieuwe regering gegarandeerd dat ze een percentage van 10% voor Brussel zal handhaven in haar toewijzing van nieuwe financiering voor de opvang van jonge kinderen, inclusief voor de legislatuur 2024-2029²⁴. De minister bevoegd voor Brussel gaf ook aan 'bijzondere aandacht te willen besteden aan wijken waar veel Nederlandstaligen wonen en waar er momenteel een tekort is aan Nederlandstalige kinderopvangplaatsen'²⁵ en dat ze bovendien uiterlijk op 30.06.2025 de overeenkomst met de VGC betreffende de toekenning van subsidies aan opvangvoorzieningen voor jonge kinderen wil evalueren.²⁶

1.8 Omkaderingsnormen, kwaliteit van de opvang en impact op de kinderen

De kwaliteit van de kinderopvang hangt nauw samen met de geldende omkaderingsnormen.

Aan Franstalige kant is de verhouding momenteel één voltijds equivalent (VTE) per zeven kinderen, maar de MILAC-hervorming streeft naar een verhouding van 1,5 VTE per zeven kinderen.

Aan Nederlandstalige kant was de norm tot voor kort één VTE per negen kinderen. De Vlaamse regering heeft nu de verhouding kind(eren)/begeleid(st)er(s) verlaagd om de werkdruk in de sector te verlichten. Opvangvoorzieningen moeten de nieuwe verhouding uiterlijk in 2027 toepassen, maar mogen dat ook eerder doen als ze dat willen. Voor collectieve opvangvoorzieningen wordt de verhouding:

- 1 begeleid(st)er per 5 baby's;
- 1 begeleid(st)er per 8 oudere kinderen;
- 1 begeleid(st)er per 7 kinderen in gemengde groepen.

Voor gezinsopvangvoorzieningen is de verhouding 1 begeleid(st)er per 7 kinderen.

Betere verhoudingen, zoals gepland, zijn essentieel, niet alleen om de stress en fouten te vermijden die onvermijdelijk verergeren in een omgeving met te weinig personeel, maar ook om een goede relatie te garanderen tussen de kinderen en het personeel dat voor hen zorgt, wat cruciaal is voor de ontwikkeling van die kinderen.

Anders dan in andere landen moeten we ook opmerken dat de opvang van jonge kinderen momenteel geen deel uitmaakt van een volledig sociaal-educatief traject.

1.9 Complexiteit van de procedures voor ouders en personeel

De administratieve procedures vormen zowel voor de ouders als voor het personeel van de opvangvoorzieningen een bijkomend obstakel. Voor ouders kan inschrijven een lang en ingewikkeld

²³ *Ibid.*, p. 45.

²⁴ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/70845>, p. 95.

²⁵ [Beleidsnota 147 \(2024-2025\) nr.1 | Vlaams Parlement](#)

²⁶ *Ibid.*

proces zijn (proberen om zich in verschillende opvanginstellingen tegelijk in te schrijven, wachtlijsten, enz.), terwijl voor de directie en het personeel, het beheer van de inschrijvingen en het organiseren van vervangingen bij onvoorziene afwezigheden heel wat administratieve rompslomp met zich meebrengt.

Aan Franstalige kant heeft het ONE in 2022 een nieuwe gecentraliseerde website, 'Premiers pas', gelanceerd om het inschrijvingsproces te vereenvoudigen. De overschakeling naar dit nieuwe systeem is echter nog altijd aan de gang en heeft nog niet alle problemen volledig opgelost, vooral met betrekking tot het beheer van de beschikbare plaatsen.

Aan Nederlandstalige kant is er het *Lokaal Loket Kinderopvang Brussel*. Aanstaande ouders en ouders van kinderen tot drie jaar kunnen er terecht met al hun vragen over kinderopvang en voor hulp bij het registreren van een aanvraag voor een plaats in een kinderdagverblijf.

In het *Huis van het Kind Brussel*, Maison des Enfants de Bruxelles (verschillende fysieke locaties) kunnen ouders terecht met vragen over de opvoeding van kinderen en jongeren. Ze krijgen er informatie en advies over zwangerschap, bevalling, het verzorgen van baby's en peuters, het opvoeden van kinderen, enzovoort. Ze kunnen er ook met hun kind(eren) spelen en andere ouders ontmoeten.

1.10 Veilige opvang van jonge kinderen, begeleiding van ouders en bestrijding van kindermishandeling

Na het overlijden van een baby werd in maart 2022 in Vlaanderen een onderzoekscommissie opgericht inzake de veiligheid in kinderopvangvoorzieningen.

In haar eindverslag doet de onderzoekscommissie 75 aanbevelingen²⁷. Tijdens een vraag van de leden van het Vlaams Parlement werd bekendgemaakt dat kinderdagverblijven in Brussel 6 jaar moeten wachten voordat ze worden gecontroleerd door de Inspectie voor de Gezondheidszorg.²⁸

De nieuwe Vlaamse regering wil de veiligheid in de kinderopvang verbeteren. In de Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029 staat bijvoorbeeld: 'Daarvoor zijn sectorspecifieke inspecties nodig en een individuele opvolging op maat van die specifieke opvang. De focus bij inspecties is de reële omgang met de kinderen'. »²⁹

Opvangvoorzieningen voor jonge kinderen zijn ook een ideale plek om jonge ouders te ondersteunen en te adviseren en, in bepaalde kritieke gevallen, om eventuele gevallen van kindermishandeling door ouders aan het licht te brengen. Door de personeelstekorten en de daaruit voortvloeiende werkdruk wordt het helaas steeds moeilijker om die taken behoorlijk uit te voeren.

²⁷ <https://www.vlaamsparlement.be/nl/onderzoekscommissie-naar-de-veiligheid-de-kinderopvang#:~:text=Tijdens%20de%20plenaire%20vergadering%20van,veiligheid%20in%20de%20kinderopvang%20op.>

²⁸ <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/plenaire-vergaderingen/1606295/verslag/1611498>

²⁹ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/70845>, p. 99.

2. Transversale aanbevelingen

Voor de duidelijkheid wordt het bevoegdheidsniveau waarop elke aanbeveling in dit hoofdstuk betrekking heeft, rechtstreeks in de tekst **in paars** aangegeven.

2.1 Inspraak van de sectorale sociale partners

De **RGVM** vraagt om de sectorale sociale partners (vertegenwoordigers van werkgeversfederaties³⁰, vakbonden en opleidingsfondsen in de sector) inspraak te geven en zodoende een beroep te doen op hun expertise. Vertegenwoordigers van de sector die het dichtst bij het werkveld staan, moeten worden betrokken bij projecten zoals die om het tekort aan kindbegeleiders aan te pakken.

Zo vond in 2020 en 2022 via de APEF een proefproject plaats voor onthaalouders.³¹ Dankzij de beoordeling van vaardigheden en een aanvullende opleiding kunnen de betrokkenen namelijk de titel van hulpverlener voor kinderen verwerven en toegang krijgen tot alle soorten kinderopvang (0-12 jaar).

2.2 Monitoring en programmatie van het aanbod van voorzieningen voor de opvang van jonge kinderen

De **RGVM** vraagt om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (in het bijzonder via de dienst Perspective) te betrekken bij de debatten van de toezichhoudende overheden over de gecoördineerde en gezamenlijk beheerde programmatie om het gebrek aan een globaal zicht op de maatschappelijke behoeften van de bevolking, de tewerkstelling in de kinderopvang en het onderwijs en het dienstenaanbod in Brussel te verhelpen. Deze programmatie zal het mogelijk maken om het aanbod van diensten aan te passen aan de toenemende en steeds complexere behoeften van de bevolking.

In het kader hiervan stelt de **RGVM** voor om prospectieve statistische indicatoren en instrumenten te ontwikkelen en te anticiperen op de demografische evolutie. De **RGVM** vraagt ook om de Beheerraad voor het Gezin van Iriscare meer te betrekken bij het monitoren van het kinderopvangbeleid en bij de programmatie van het aanbod.

De **RGVM** vindt het essentieel dat het aanbod van plaatsen en de dekkingsgraad regelmatig worden opgevolgd. De huidige monitoringinstrumenten, zoals Perspective en het BISA, moeten sneller worden bijgewerkt. Het doel is om in real time zicht te hebben op de behoeften, zodat het beleid voor het creëren van plaatsen snel kan worden aangepast. Zo zou het bijvoorbeeld mogelijk worden om gemeenten die pas sinds kort een groot tekort aan kinderopvangplaatsen hebben, in aanmerking te laten komen voor subsidies (**BHG, FWB, VGC**).

³⁰ Met name UNESSA, FSMI, Vlaams Welzijnsverbond, ...

³¹ De APEF is een officiële en erkende partner van de kinderopvangsector. Ze bestaat uit de sociale partners van werkgevers en werknemers/werkneemsters. Ze heeft als doel om acties op het gebied van opleiding en/of het scheppen van werkgelegenheid te coördineren en uit te breiden.

2.3 Meer samenwerking tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus en hun administraties

Gezien de specifieke kenmerken van Brussel, de noodzaak om bijkomende plaatsen te creëren in ons Gewest, de verdeling van de bevoegdheden tussen de Gemeenschappen (FWB of VG), het Gewest (meer bepaald inzake infrastructuur en werkgelegenheidssteun), de GGC (ingevolge de ordonnantie van 23 maart 2017 inzake de erkenning) en de FGC (infrastructuur), dringt de **RGVM** erop aan dat er werk wordt gemaakt van overleg en partnerschappen tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus (federaal, gewestelijk, op gemeenschapsniveau).

Zo zou de **RGVM** graag zien dat het Brussels Gewest tot een akkoord komt met de Federatie Wallonië-Brussel en het ONE zodat in het volgende Plan Cigogne rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van Brussel en bepaalde administratieve maatregelen (verkrijgen van stedenbouwkundige vergunningen, enz.) worden vergemakkelijkt.

In dit verband wijzen wij ook op de verzoeken van de *Toekomstgroep Kinderopvang voor Brussel*³²:

- De Vlaamse Regering voorziet in 30% van de kinderopvangplaatsen in Brussel, met bijzondere aandacht voor gezinnen met Nederlands als moedertaal en voor kwetsbare gezinnen. Het is belangrijk dat Opgroeien, vanaf het ontwerp tot de implementatie van nieuwe maatregelen, een Brusselse test uitvoert voor die nieuwe beleidsregels, regelgeving en/of budgetten;
- De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) fungeert als lokaal bestuur en zorgt, als strategische partner van de Vlaamse Regering, voor een naadloze aansluiting tussen opvang van jonge kinderen en basisonderwijs en een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid in Brussel.³³

Om deze verschillende redenen heeft de **RGVM** beslist om in zijn advies voor elke aanbeveling te vermelden tot welk(e) bevoegdheidsniveau(s) de aanbeveling is gericht.

2.4 Evaluatie van vroegere plannen voor het creëren van nieuwe plaatsen

Tot slot beveelt de **RGVM** aan dat de bevoegde overheden vroegere plannen voor het creëren van opvangplaatsen evalueren om zo te kunnen leren uit successen en mislukkingen. Deze evaluatie moet het mogelijk maken om toekomstige strategieën aan te passen op basis van de verkregen resultaten, zoals gevraagd door de Ligue des Familles (**FWB, VG, VGC**).

Tot slot moeten deze evaluaties, waar nodig, vergezeld gaan van eisen.

³² De Toekomstgroep Kinderopvang omvat vertegenwoordigers uit de sector, instellingen, deskundigen en gebruikersorganisaties. Zij heeft een voorstel uitgewerkt voor de hervorming van opvangvoorzieningen voor jonge kinderen, een voorstel dat in het voorjaar van 2024 werd ingediend.

³³ <https://www.opgroeien.be/sites/default/files/documenten/een-toekomstplan-voor-de-vlaamse-kinderopvang.pdf>

3. Bijzondere aanbevelingen

Het doel van deze aanbevelingen is een pragmatisch en eerlijk antwoord te bieden op de uitdagingen waarmee de opvang van jonge kinderen in Brussel wordt geconfronteerd, en tegelijk de kwaliteit van de diensten en de aantrekkelijkheid van de beroepen in de sector te verbeteren.

Het aantal beschikbare plaatsen verhogen en toegankelijker maken en de kwaliteit van de kinderopvang verbeteren is onlosmakelijk verbonden met een betere begeleiding van de kinderen en betere werkomstandigheden voor het personeel.

Voor de duidelijkheid wordt het bevoegdheidsniveau waarop elke aanbeveling in dit hoofdstuk betrekking heeft, rechtstreeks in de tekst **in paars** aangegeven.

3.1 Aantal plaatsen en toegankelijkheid

3.1.01 *Het aantal plaatsen verhogen*

Om aan de huidige onvervulde vraag naar kinderopvangplaatsen te voldoen en uiteindelijk voor elk kind in de baby-/kleuterleeftijd een plaats te hebben, dringt de **RGVM** erop aan de creatie van nieuwe plaatsen actief te ondersteunen, met de nodige zorgvuldigheid en transparantie. Dit zou kunnen gebeuren door:

- te voorzien in een betere ondersteuning van de infrastructures (via het Gewest en de FGC, maar ook via het VIPA-mechanisme van de VG) voor de bouw en renovatie van kinderdagverblijven; deze investeringen zijn essentieel om een geschikte en veilige opvangomgeving en een goede geografische dekking te garanderen (**BHG, FGC, VG, VGC**);
- de bouw/renovatie van kinderdagverblijven te blijven opnemen in de wijkcontracten als een essentiële vereiste, om zo de aanwezigheid van opvangfaciliteiten in ontwikkelingsgebieden te garanderen (**BHG**);
- het gemakkelijker te maken om stedenbouwkundige en milieuvergunningen te verkrijgen om bestaande gebouwen te renoveren en er nieuwe te bouwen (**BHG**);
- bij elk groot nieuwbouwproject systematisch te onderzoeken of het relevant is om het creëren van kinderdagverblijven op te nemen in de stedenbouwkundige kosten (**BHG, gemeenten**);
- te garanderen dat de Vlaamse Gemeenschap voor Brussel een percentage van 10% handhaaft bij het toekennen van nieuwe financiële middelen voor de opvang van jonge kinderen (**VG**);
- de arbeidsmarkt beter te ondersteunen, door de mogelijkheid te bieden om gesco's te gebruiken voor ondersteunende functies (keuken, onderhoud, enz.); daardoor zouden kindbegeleiders zich meer kunnen concentreren op de opvang van kinderen (**BHG**);
- meer een beroep te doen op het gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën, om nieuwe opdrachten te ondersteunen die verband houden met de demografische groei van Brussel (**BHG**);

- te onderzoeken in hoeverre het aangewezen is om technische teams op te richten om de praktische obstakels te overwinnen die het snel creëren van deze opvangplaatsen in de weg staan³⁴ (BHG).

Wat het behoud van het bestaande aanbod betreft, bepaalt de algemene beleidsnota van de Vlaamse Regering bovendien dat het gebruik van het Nederlands in de kinderdagverblijven moet worden gestimuleerd. Sinds 2017 zijn er om deze redenen 5 erkenningen van Nederlandstalige kinderdagverblijven in Brussel ingetrokken. De **RGVM** vreest dat deze situatie nog zal verergeren met de nieuwe regeringsnota en vraagt daarom garanties over de toekomst van Nederlandstalige kinderdagverblijven in Brussel (VG, VGC).

3.1.02 Focussen op wijken met een lage dekkingsgraad

De **RGVM** beveelt aan om bij het creëren van nieuwe voorzieningen prioriteit te geven aan wijken met een lage dekkingsgraad wat betreft opvangplaatsen. Dit zou de territoriale ongelijkheden kunnen verminderen en alle gezinnen, ongeacht hun geografische locatie, eerlijke toegang kunnen bieden tot kinderopvang (FWB, VG).

Er moet worden opgemerkt dat de meest achtergestelde buurten, waar veel kwetsbare groepen wonen en waar de arbeidsparticipatie van vrouwen lager is, de laagste dekkingsgraad hebben. Door in de eerste plaats die wijken te helpen worden wellicht in de eerste plaats ook de vrouwen geholpen die daar wonen.

Het verbeteren van de geografische toegankelijkheid zal ook de verplaatsingstijd en de bijbehorende koolstofvoetafdruk verminderen.

Voor het creëren van deze nieuwe plaatsen beveelt de **RGVM** aan om prioriteit te geven aan plaatsen met inkomensafhankelijke prijzen, in verhouding tot de financiële mogelijkheden van de ouders (FWB, VG).

3.1.03 Inspelen op de vraag: geboorte- en ouderschapsverlof, peuterschool en opvangklassen

De **RGVM** vindt het ook nodig om in te spelen op de vraag door middel van bepaalde gezinsbeleidsmaatregelen die onder de federale bevoegdheid vallen. Zo zou een verbetering van het geboorteverlof en het ouderschapsverlof – door de duur en de vergoeding van dat verlof te verhogen en door de verplichting in te voeren om het geboorteverlof op te nemen – tot een betere combinatie van gezins- en beroepsleven kunnen leiden, de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen kunnen verminderen en de vraag naar opvangplaatsen kunnen doen afnemen (Federale staat).

Daarnaast zou de ontwikkeling van de peuterschool³⁵ (tussen 18 maanden en 2,5 jaar) en opvangklassen (tussen 2,5 jaar en 3 jaar, binnen kleuterscholen) een alternatief kunnen bieden voor ouders die geen plaats kunnen vinden in een kinderdagverblijf (FWB, VG).

³⁴ Cf. de studie van de Ligue des Familles 'Lever les obstacles à la création de places en crèche'

(<https://liguedesfamilles.be/storage/28996/20231025-%C3%89tude-places-en-cr%C3%A8che-def.pdf>, p. 25-29)

³⁵ Opvangsysteem voor kinderen vanaf 18 maanden, meestal georganiseerd binnen scholen; een vorm van overgang tussen kinderdagverblijf en kleuterschool.

Ten slotte zou het delen van de infrastructuur met het basisonderwijs en bijvoorbeeld met andere aanbieders van gezinsondersteunende diensten zoals het Huis van het Kind mogelijk schaalvoordelen kunnen opleveren en kunnen bijdragen aan een soepele overgang van het kinderdagverblijf naar het basisonderwijs, dankzij een voortdurende aandacht voor de ontwikkeling van en zorg voor kinderen van 0-6 jaar (FWB, VG).

3.1.04 De financiële toegankelijkheid verhogen

Om de opvangvoorzieningen toegankelijk te maken voor alle gezinnen, beveelt de **RGVM** aan:

- voor gesubsidieerde opvangvoorzieningen in de FWB: de herziening van de prijzen waartoe de FWB-regering heeft beslist voort te zetten om de kosten voor gezinnen met een laag of gemiddeld inkomen te verlagen³⁶ (FWB);
- voor de andere opvangvoorzieningen: de tarieven reguleren om buitensporige stijgingen te voorkomen; bovendien zou het toegankelijker maken van deze opvangvoorzieningen, vooral voor de meest achtergestelde gezinnen, een tijdelijke oplossing kunnen bieden voor het tekort aan plaatsen in gesubsidieerde opvangvoorzieningen (BHG, FWB);
- aan Nederlandstalige kant wordt sinds 1 april 2024 in kinderdagverblijven, tegen een inkomensafhankelijk tarief, voorrang verleend aan kinderen uit gezinnen waar beide ouders minstens 80% van de tijd werken of waar beide ouders dagonderwijs volgen³⁷; de **RGVM** is tegen dit prioriteitscriterium; daarom vraagt de raad aan de VG om deze beslissing opnieuw in overweging te nemen; dit criterium verhoogt namelijk de drempel voor toegang tot werk in plaats van deze te verlagen, en sluit kwetsbare gezinnen uit in plaats van ze te ondersteunen; tot slot is de toegang tot een kinderdagverblijf ook een recht van het kind, dat bijdraagt aan zijn ontwikkeling (VG);
- inkomensafhankelijke tarieven veralgemenen tot alle gesubsidieerde Nederlandstalige opvangvoorzieningen (VG);
- bestaande plaatsen die nog niet benut kunnen worden omzetten in inkomensafhankelijke plaatsen en er tegelijkertijd voor zorgen dat alle nieuwe plaatsen onmiddellijk inkomensafhankelijk zijn (VG);
- bij het berekenen van de subsidies van Opgroeien extra gewicht toekennen aan kinderen uit sociaal kwetsbare gezinnen of aan kinderen met speciale behoeften; bij het berekenen van de subsidie zouden kinderen met speciale behoeften minstens een dubbel gewicht toegekend moeten krijgen (VG);
- de belastingvermindering voor opvangkosten verhogen; momenteel bedraagt die 45% onder bepaalde voorwaarden³⁸ (Federale staat);

³⁶ Na de invoering op 01.01.2023 van gratis tarieven voor ouders met een statuut 'begunstigde verhoogde tegemoetkoming' en van een korting van 30% voor eenoudergezinnen, voert de regering van de FWB vanaf 01.01.2025 een nieuwe, meer progressieve tariefschaal in, waarbij de tarieven voor lage en middelhoge lonen worden verlaagd ([bron hier](#)).

³⁷ [Kinderopvang: 3 mama's over de nieuwe voorrangsregels](#)

³⁸ [Kinderopvang - belastingvermindering | FOD Financiën](#)

Bovendien moet worden nagedacht over financiële compensaties voor gezinnen die geen plaats kunnen krijgen, om de negatieve impact op hun financiële situatie te beperken. Er zouden ook belastingkredieten op federaal niveau kunnen worden toegekend (**Federale staat**).

3.1.05 *Het inschrijvingsproces vergemakkelijken en de kwaliteit van de opvang verbeteren*

Om kinderdagverblijven toegankelijker te maken voor ouders, beveelt de **RGVM** aan om alle inschrijvingsprocedures te centraliseren, in ieder geval aan Franstalige kant via de website ‘Premiers Pas’ van het ONE (**FWB**). Aan Nederlandstalige kant moeten het Huis van het Kind Brussel en het Lokaal Loket Kinderopvang gezinnen helpen begeleiden en zorgen voor het gebruik van meer specifieke expertise (**VG, VGC**).

Met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening verwijst de **RGVM** naar de beleidsnota van de Vlaamse minister voor Brussel: *‘De eerste duizend dagen bepalen de rest van je leven’*³⁹ en naar de Déclaration de politique communautaire van de Federatie Wallonië-Brussel: *‘La socialisation des enfants en bas âge en crèche participe à leur développement’*. *Toegang tot kinderopvang van goede kwaliteit kan sommige ongelijkheden wegwerken en de vicieuze cirkel van armoede doorbreken. Uit een aantal onderzoeken is gebleken dat de eerste duizend dagen van het leven van een kind een impact hebben op zijn ontwikkeling. Bijvoorbeeld: gemiddeld spreekt een kind dat naar de kleuterschool gaat nadat het naar een kinderdagverblijf is geweest vierduizend woorden, terwijl een kind dat niet naar een kinderdagverblijf is geweest vierhonderd woorden spreekt. Deze kloof is moeilijk te dichten, vooral voor gezinnen met een laag inkomen en/of allochtone gezinnen. In het belang van het kind is het de bedoeling om elk gezin toegang te geven tot opvang van goede kwaliteit als het dit wenst.* »⁴⁰

Zo beveelt de **RGVM** aan om de opvang van jonge kinderen volledig op te nemen in het sociaal-educatieve traject, zoals het geval is in sommige Scandinavische landen. Een nauwere samenwerking met het basisonderwijs zou voor de kinderen kunnen leiden tot een soepele overgang (**FWB, VG**).

Tot slot het volgende. Aangezien opvangvoorzieningen voor jonge kinderen in nauw en regelmatig contact staan met jonge ouders, moeten ze voldoende middelen krijgen om:

- die ouders te begeleiden en te adviseren in hun rol als ouders;
- maatregelen in te voeren om kindermisbruik te voorkomen, een punt dat de Ligue des Familles vaak aan de orde stelt;
- in bepaalde kritieke gevallen eventuele gevallen van kindermisbruik door ouders op te sporen (**FWB**).

3.1.06 *De inclusie van kinderen met specifieke behoeften versterken*

Niet alle kinderen die een opvangplaats nodig hebben zijn hetzelfde. Sommige kinderen hebben specifieke behoeften, vooral kinderen met een handicap.

³⁹ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=2080785>, p. 23.

⁴⁰ [Déclaration de politique communautaire de la FWB pour la législature 2024-2029](#), p. 44.

De **RGVM** vraagt dat die kinderen bijzondere aandacht krijgen om hun inclusie te verbeteren. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- fysieke aanpassingen (lokale, aangepaste apparatuur, enz.) voor kinderen met een motorische handicap;
- specifieke opleidingen voor professionals in de kinderopvang (aandacht voor de handicap, aangepaste eerste hulp, enz.);
- het verlenen van toegangsrechten en de inschakeling van externe deskundigen als dat nodig blijkt;
- de begeleiding van ouders van kinderen met specifieke behoeften en het hanteren van een zekere flexibiliteit tegenover die ouders;
- de sensibilisering van de andere ouders voor de diversiteit van de kinderen, om stigmatisering te verminderen en een mentaliteitsverandering te bewerkstelligen.

Waar nodig moeten ook bepaalde aanpassingen mogelijk zijn, wanneer de ouders van de opgevangen kinderen specifieke behoeften hebben.

Dit alles betekent dat er extra middelen moeten worden uitgetrokken voor opvangvoorzieningen, dat de subsidiëring van die voorzieningen moet worden aangepast aan de mate waarin ze zich ertoe verbinden om voor inclusieve opvang te zorgen en om de toegankelijkheid te vergroten, en eventueel ook dat bepaalde proefprojecten en innoverende projecten moeten worden ondersteund (**BHG, FWB, VG, VGC, gemeenten**).

3.2 Tewerkstelling en opleiding

3.2.01 *De aantrekkelijkheid en werk- en loomstandigheden van de sector verbeteren*

De **RGVM** vindt het essentieel om de beroepen in de kinderopvang aantrekkelijker te maken door:

- een verhoging van de lonen op alle bevoegdheidsniveaus; de **Raad** wijst er ook op dat loonverschillen tussen bestuursniveaus moeten worden vermeden om concurrentie binnen eenzelfde sector te voorkomen (**FWB, VG**);
- de werkomstandigheden verbeteren, in het bijzonder door zo snel mogelijk een begeleidingsnorm te bereiken van 1,5 VTE's per 7 kinderen aan Franstalige kant (zoals voorzien in de MILAC-hervorming) en 1 VTE per 5 kinderen aan Nederlandstalige kant (zoals gevraagd door de Vrouwenraad); de **RGVM** stelt trouwens voor om de Vlaamse norm te harmoniseren met die van de FWB: 1,5 VTE per 7 kinderen (**FWB, VG**);
- flexibelere eindeloopbaanmechanismen invoeren met voorwaardelijke en gecontroleerde financiële compensatie, zodat de werkgever compenserende aanwervingen (ADV), van het type Fonds Sociale Maribel, kan doen (**FWB, VG**);
- in de Federatie Wallonië-Brussel vliegende ploegen oprichten om snel afwezigheden te vervangen (**FWB**).

De **RGVM** is ook van mening dat het nuttig is om een gewestelijke communicatiecampagne voor het grote publiek te organiseren die zich richt op de beroepen in de kinderopvang en op persoonsverzorging in het algemeen. Zo'n campagne kan de zichtbaarheid van de zorgberoepen verhogen, de aandacht vestigen op het belang ervan voor de levenskwaliteit van de Brusselaars en informatie verstrekken over de cursussen en opleidingen die in het Brussels Gewest worden aangeboden (via Actiris, Bruxelles Formation, het centrum voor SPI, middelbare scholen, sociale promotie, Cité des métiers). Deze campagnes moeten er ook op gericht zijn stereotypen te doorbreken en bijvoorbeeld mannen warm te maken voor een loopbaan in de kinderopvang (**BHG**).

3.2.02 Administratieve procedures vereenvoudigen en teams ondersteunen

De **RGVM** stelt voor om verschillende administratieve procedures te vereenvoudigen:

- voor de projectdragers van nieuwe opvangvoorzieningen (**BHG, FWB, VG, VGC**);
- voor de beheerders van kinderdagverblijven: het centraliseren van procedures en het stroomlijnen van dagelijkse formaliteiten zou bijdragen aan een soepeler beheer, waardoor er meer tijd vrijkomt voor het personeel op het terrein (**FWB**).

Om de teams, en met name de directies, in de opvangvoorzieningen te ondersteunen, zou het interessant zijn om de mogelijkheid te bestuderen om een supervisiesysteem van de directies te ontwikkelen en uit te breiden, zoals dat bij sommige organiserende overheden bestaat, om hen te ondersteunen bij hun leidinggevende rol.

Ten slotte moet er ook specifieke financiering beschikbaar worden gesteld om in te spelen op de realiteit op het terrein en op uitzonderlijke situaties die verband houden met het beheer van het personeel en van de opvangvoorziening.

3.2.03 Kinderopvang opnemen in een gewestelijke raamovereenkomst voor werkgelegenheid, opleiding en onderwijs

De Brusselse regering 2019-2024 heeft een reeks Werk-Opleidingspolen gecreëerd voor verschillende sectoren met een tekort: bouw, logistiek, digitale technologie ... Gezien de grote tekorten in de non-profitsector, pleit de **RGVM** voor de uitwerking van een sectorale raamovereenkomst inzake werkgelegenheid, opleiding en onderwijs (POW) voor de hele Brusselse non-profitsector. Die overeenkomst moet een reeks acties voor kinderopvang omvatten, om de toegang tot opleidingen voor beroepen in de opvang te ontwikkelen, te verbeteren en te vereenvoudigen en tot een betere erkenning van de kwalificaties te komen:

- de **opleidingstrajecten verbeteren en competenties sneller valideren**⁴¹ voor het beroep van onthaalouder (**BHG, FWB, VG**);

---

⁴¹ [CVDC | Site de la validation des compétences](#)

- de organisatie ondersteunen van een nieuwe **versnelde proefopleiding ‘onthaalouder’** in één of twee van de SPI-centra, officiële partners van Bruxelles Formation; deze opleiding zou een aanpassing zijn van een vooropleiding en een certificerende opleiding die in de FWB zijn ontwikkeld; het functieprofiel ‘onthaalouder’ van de SFMQ is namelijk in Wallonië en in Brussel hetzelfde **(BHG)**;
- de ontwikkeling van **permanente opleidingen** ondersteunen om de competenties van professionals in de sector te verbeteren; die opleidingen zouden het gemakkelijker maken om te voldoen aan de specifieke eisen van de sector en aan bepaalde voorwaarden voor structurele steun (ecologische transitie, inclusie van bepaalde bevolkingsgroepen, beheer van de begeleiding, enz.) **(BHG, FWB, VG)**;
- **De beroepsmobiliteit bevorderen** binnen de sector en binnen andere sectoren van de non-profit om de overstap van de ene functie naar de andere of van het ene beroep naar het andere te vergemakkelijken. We denken bijvoorbeeld aan de overstap van kleuteronderwijzer naar kindbegeleider of van gezinshelper naar kindbegeleider. Hiervoor moet een analyse worden gemaakt van het opleidingsaanbod (en de overstapmogelijkheden) die toegang geven tot de non-profitberoepen **(BHG, FWB)**.

Bruxelles Formation, de VDAB Brussel en Actiris moeten volwaardige partners worden in deze raamovereenkomst, om bepaalde opleidingen die al beschikbaar zijn voor de kinderopvang te verbeteren.

3.2.04 De initiële opleidingen bijwerken en uitbreiden

De **RGVM** vraagt dat de Federatie Wallonië-Brussel de 3-jarige cursus voor kinderopvang in het secundair onderwijs onder de loep zou nemen om te kijken hoe dit het best kan worden aangepast aan de huidige realiteit. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd in overleg met alle belanghebbenden **(FWB)**.

De **RGVM** roept de Vlaamse Gemeenschap ook op om een professioneel bachelordiploma te creëren, naar het voorbeeld van de bacheloropleiding ‘Accueil et éducation du jeune enfant’, die in de Federatie Wallonië-Brussel werd gelanceerd bij de start van het academiejaar 2023-2024 **(VG)**.

3.2.05 Mogelijk maken om buitenlandse diploma’s te erkennen

De **RGVM** dringt erop aan dat de administratieve procedure voor de erkenning en gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma’s eenvoudiger en flexibeler wordt voor sectoren met een tekort, zoals de kinderopvang. De raad is namelijk van mening dat dit een van de fundamentele hefboomen is om gekwalificeerde buitenlandse werknemers en werknemsters toegang te geven tot werk **(BHG, FWB, VG)**.

We hebben namelijk vernomen dat de procedures van de FWB star en niet erg praktisch zijn. De **RGVM** vraagt dat niveau-equivalenties gemakkelijker worden toegekend, bijvoorbeeld als bepaalde aanvullende opleidingsmodules worden gevolgd om een diploma-equivalentie te verkrijgen. Deze modules moeten ook regelmatig worden aangeboden en financieel toegankelijk zijn.

De **RGVM** roept ook op om de procedures gratis te maken voor aanvragers, naar het voorbeeld van wat gedaan wordt bij NARIC-Vlaanderen.

De **RGVM** verwijst ook naar het recente advies van de SERV over de erkenning van diploma's⁴².

*
*   *

---

⁴² [Advies 10 maatregelen efficiënte erkenning buitenlandse studiebewijzen | Commissie Diversiteit](#)